

Voorzorgen tegen de gevolgen van aanvallen

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 29

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht: Aanvullend Protocol I - artikel 58

« De Partijen bij het conflict dienen voor zover dat ook maar enigszins praktisch uitvoerbaar is:

- a) onverminderd artikel 49 van de Vierde Conventie, te trachten de burgerbevolking, de burgers en de goederen van burgerlijke aard onder hun gezag uit de nabijheid van militaire objectieven te verwijderen ;*
- b) vermijden van militaire objectieven in of nabij dichtbevolkte gebieden te plaatsen ;*
- c) alle andere noodzakelijke voorzorgen te nemen om de burgerbevolking, de burgers en de goederen van burgerlijke aard onder hun gezag tegen de uit militaire operaties voortvloeiende gevaren te beschermen. »*

2. Nationaal recht: Wet van 16 april 1986 houdende goedkeuring van het Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I), aangenomen in Genève op 8 juni 1977 (Belgisch Staatsblad van 7 november 1986)..

B. Analyse van de te treffen maatregelen

1. Het gaat hier om voorzorgen die elke Mogendheid moet nemen op zijn eigen grondgebied of op een door haar gecontroleerd gebied ten gunste van de burgerbevolking, teneinde, in de mate van het mogelijke, haar bescherming te verzekeren tegen de gevolgen van aanvallen. Deze voorzorgen moeten genomen worden voor zover zij praktisch uitvoerbaar zijn, d.w.z. rekening houdend met de beschikbare middelen, zonder het normale leven van de bevolking noch de landsverdediging te hinderen.

2. Twee maatregelen zijn uitdrukkelijk vermeld. Ze hebben tot doel het onderscheid mogelijk te maken tussen enerzijds de bevolking en anderzijds burgerlijke goederen, en de vaste en mobiele militaire objectieven zoals ze gedefinieerd zijn in artikel 52 van het Eerste Aanvullend Protocol:
  - a) het niet installeren van vaste en mobiele militaire objectieven in of nabij dichtbevolkte gebieden;
  - b) verwijdering van bevolking en burgerlijke goederen uit de nabijheid van vaste en mobiele militaire objectieven.
3. Zonder ze aan te halen, vermeldt alinea c van artikel 58 van het Iste Protocol de noodzaak andere maatregelen te nemen. Het kan gaan om:
  - a) waarschuwing in geval van gevaar (alarmsysteem) ;
  - b) fysische bescherming (schuilplaats, gasmasker, ontsmetting, etc);
  - c) opleiding (eerste hulp, de individuele bescherming tegen de gevolgen van bepaalde wapens, etc.);
  - d) bijstand aan slachtoffers van een conflict of een ramp (brandbestrijding, redding, bevoorrading);
  - e) de detectie van gevaar (fall-out, gas, etc.).
4. Deze maatregelen moeten in verband worden gebracht met andere voorschriften ten gunste van de burgerbevolking, te weten:
  - a) de identificatie van beschermde goederen (kaart van beschermde plaatsen, etc.) (werkdokument nr 27 en P I - artikel 56).
  - b) de oprichting van beschermde gebieden in bepaalde omstandigheden (werkdokument 30 en 14):
    - geneeskundige- en veiligheidsgebieden en plaatsen (C IV - artikel 14);
    - gedemilitariseerde gebieden (P I - artikel 60);
    - neutrale gebieden (C IV - artikel 15);
    - onverdedigde plaatsen (werkdokument 30);
  - c) de oprichting van een nationaal informatiebureau (werkdokument nr 21).
5. Op federaal vlak behoren de te nemen maatregelen voornamelijk tot de bevoegdheid van de FOD Binnenlandse Zaken (civiele bescherming en brandweerdiensten) (zie werkdokument nr 31). Andere maatregelen (culturele en godsdienstige goederen, etc.) behoren tot de bevoegdheden van de regeringen van de Gemeenschappen en de Gewesten en vergen dus overleg en samenwerking met deze instanties.

Voorzorgen tegen de gevolgen van aanvallen

---

6. Verscheidene maatregelen zijn reeds in vreedetijd van belang (brand- en rampenbestrijding, reddingsoperaties, drinkwatervoorziening, etc.).

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

- A. Ministerie van Landsverdediging.
- B. FOD Binnenlandse Zaken.
- C. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

De budgettaire implicaties zullen afhangen van de gevolgde politiek en van de op grond daarvan genomen beslissingen. Er wordt echter aangenomen dat de budgettaire weerslag erg belangrijk kan zijn, vooral voor de FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

IV. STAND VAN ZAKEN

Wat betreft:

- A. Het Ministerie van Landsverdediging
  1. De vaste militaire installaties
    - a) De keuze van inplanting van de vaste militaire installaties (kampen, kazernes, opslagplaatsen, communicatieposten, enz.) maakt, voornamelijk in vreedetijd, het onderwerp uit van een zeer complexe studie bij de Krijgsmacht.
    - b) Rekening houdende met de implicaties van burgerlijke aard, wordt de burgerlijke autoriteiten in het algemeen gevraagd om hun raad uit te brengen en hun desiderata te formuleren.
    - c) Er blijkt echter geen formele procedure te bestaan die zou waarborgen dat de bepalingen van artikel 58 van het Eerste Aanvullend Protocol, bij de keuze van inplanting, in overweging zouden worden genomen.
  2. De mobiele militaire installaties
    - a) Het probleem van de plaatsing van de mobiele militaire installaties (opslagplaatsen, eenheden, enz.) stelt zich wezenlijk, zoniet enkel in oorlogstijd.
    - b) De beslissing valt onder de bevoegdheid van de militaire commandant die ertoe gehouden is deze bepalingen in acht te nemen.

- c) Er blijkt echter geen formele procedure te bestaan, die de naleving van de bepalingen van artikel 58 van het Eerste Aanvullend Protocol zou verzekeren.

B. De FOD Binnenlandse Zaken

De FOD Binnenlandse Zaken heeft volgende maatregelen in de omgeving van nucleaire installaties en van Seveso exploitaties genomen:

- Alarmsysteem met sirenes: 598 sirenes worden door de Civiele Bescherming geïnstalleerd;
- Waarschuwing door “public adress”, door de politiediensten;
- Informatie door de openbare radio- en televisie maatschappijen.

Mise en forme : Pucés et numéros

Te vervolledigen door de bevoegde diensten van de FOD Binnenlandse Zaken.

C. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Te vervolledigen door de bevoegde diensten van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

1. Behandeling van de uitzonderlijke gezondheidssituaties

Mise en forme : Pucés et numéros

De bewaking cel is belast met de voorbereiding van het antwoord op gezondheidscrisissen. Antwoordplannen zijn opgesteld en geoperationaliseerd in samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken en andere betrokken FOD's. Deze situaties dekken aspecten die verbonden zijn met acties die betrekking hebben op het intentionele vrijheidmaken van biologische en chemische substantiesstoffen.

2. Opstelling Oprichting van een strategische reserve van therapeutische middelen om de effecten van bovenvermelde aspectensituaties te verminderen.

Mise en forme : Pucés et numéros

3. De mobilisatie van mobiele medische hulpmiddelen is gecoördineerd. Deze coördinatie is momenteel gedecentraliseerd en zou in de toekomst eveneens een coördinatie op nationaal niveau moeten impliceren inhouden.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

A. Het Ministerie van Landsverdediging

Zowel voor de vaste als voor de mobiele militaire installaties dient een formele procedure opgesteld die moet verzekeren dat de bepalingen van artikel 58 worden toegepast.

Het komt er met name op aan om de Militaire Commissie van het recht van de gewapende conflicten alsook de raadgevers in het recht van de gewapende conflicten van de Staf van Defensie en van de eenheden te raadplegen.

E.B. De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Mise en forme : Pucés et numéros

Voorzorgen tegen de gevolgen van aanvallen

~~Te vervolledigen door de bevoegde diensten van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Het is aangeraden om de versterking van de bestaande structuren en een beter integratie aan te moedigen.~~

VI. LAATSTE BIJWERKING

~~April~~ Juni_2004

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

8 juni 2004

VIII. BIJLAGEN

/